

MÜZEDE EĞİTİM

Drama Uygulamaları ve Etkinlik Önerileri

Aynur EĞİTMEN

...Geleceğin Fikirleri...

MÜZEDE EĞİTİM Drama Uygulamaları ve Etkinlik Örnekleri

Yazar: Aynur EĞİTMEN

ISBN: 978-605-7523-96-9

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın Okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Eylül, 2021

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

MÜZEDE EĞİTİM

Drama Uygulamaları ve Etkinlik Önerileri

Aynur EĞİTMEN

Aynur Eğitmen

1969 yılında Ankara'da doğdu.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümünden 1991 yılında mezun oldu.

Aynı Fakültenin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki Yüksek-lisans eğitimini, "**Arkeoloji Müzelerinin Eğitim Ortamı Olarak Etkin-liğinin Artmasında Yaratıcı Drama'nın Yeri ve Önemi**" başlıklı tez ile 1995 yılında tamamladı.

Yaratıcı Drama Öğretmenliği ile meslek yaşamına başladı. Daha sonra çeşitli eğitim kurumlarında drama öğretmenliği, eğitim ve idari koordi-natörlük, eğitim yöneticiliği, kurum müdürlüğü gibi görevler ile meslek yaşamını sürdürdü.

Okullarda üstlendiği yaratıcı drama derslerinde çeşitli projeler ger-çekleştirdi. Bu projelerde '**yazınsal yaratıcılık**' ve '**müze eğitimi**' konula-rı öncelik taşıdı.

Ankara'da kısa bir süre faaliyet gösteren **Ankara Çocuk Müzesi**'nin eğitim yöneticiliğini yürüttü.

Yaratıcı Drama alanı ile ilgili farklı yaş gruplarına yönelik uygulamalı eğitim projelerine danışmanlık yaptı ve yapmaya devam ediyor.

Şu sıralarda okul öncesi kurumlarına eğitim danışmanlığı yapıyor. Yaratıcı Drama ve Müze Eğitimi ile ilgili çalışmalarını sürdürüyor. Yaz-maya devam ediyor.

Evli ve iki çocuk annesidir...

Yayınlar

Kitap

- Dramadan Masala -Masalcı Çocuklar Diyarı- KDY Yayınları, İstanbul, Kasım 2020.
- Günebakan Öyküleri - "Masal Anlatıcı". Günebakan Yayınları, 2017.
- Masal Haftası, Kaynak Çocuk Yayınları, 2015.

Öykü

- "Öylesine Bir Gün". Haydi Dergi (www.haydi.com), Temmuz-Ağustos 2021.
- "Sevgi Masalı". Haydi Dergi (www.haydi.com), Mayıs-Haziran 2021.
- "Erguvan Zamanı". Yazı Çizi Atölyesi (www.yazicizi.com), 9 Mart 2021.
- "Oyunbozan Baba". Hişt!Hişt! Web Öykü Dergisi (www.histhist.com), Ekim 2020.
- "Çalar Saatli/Siz Kadınlar". Edebiyathaber (www.edebiyathaber.net), 27 Kasım 2018.
- "Bu Dünyadan Bir *Deniz* Geçti". Acilin Öyküsü-2016, ATUDER Yayınları.

Makale

- "Bursa Kent Müzesi'nde 6 Yaş Çocukları İle Bursa'nın Kaybolan Mesleklerinin Yaratıcı Drama Yöntemiyle İşlenmesi". Yaratıcı Drama Dergisi, 2017.
- "Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde "Anadolu'da Üreten Kadın" Temasına Yaratıcı Drama Yöntemi İle Bakış". Eğitim ve Müze Semineri. Kök Yayıncılık, 2008.
- "Yaratıcı Drama'da Yazınsal Yaratma". Oluşum Tiyatrosu ve Drama Atölyesi Bülteni, 2003.
- "Ankara'da Yaratıcı Drama - Özel İlköğretim Okullarında Yaratıcı Drama". İlköğretimde Drama ve Tiyatro. Oluşum Tiyatrosu ve Drama Atölyesi Yayınları, 2002.
- "Çocuklar ve Gösteri(ş)", Paylaşım. Türkiye Okul Öncesi Eğitimini Geliştirme Derneği Dergisi, 2002.
- "Geleceğe Güveni ve Umudu Paylaşalım", Büyük Kolej Dergisi, 2000.
- "Sergide Drama". Büyük Kolej Dergisi, 1999.
- "Yaratıcı Drama'nın Bir Ögesi: Lider". Yaşadıkça Eğitim Dergisi,1999.

www.aynuregitmen.com
aynuregitmen@gmail.com

Önsöz

Okul servisi ile Türk Hava Kurumu Müzesi'nin yanından geçiyorduk. Çocuklardan biri birden sıçradı ve "Aaaaa! Hezarfen'in Evi. Buraya gelmiştik" dedi heyecanla. Diğer çocuklar da görmek için yerlerinde kıpırdanmaya başladılar. İçlerinden biri bana dönüp "öğretmenim yine gidelim" dedi. Sonra kendi aralarında müzedeki deneyimlerinden söz etmeye başladılar. Daha önce bu müzeye gitmiş, Hezarfen ile ilgili çalışma yapmıştık. Oldukça uzun süre önce gitmiş olmamıza rağmen 6 yaşındaki çocukların bunu hatırlamış olmaları hem sevindirdi hem gururlandırdı. 90'lı yıllarda başlayan müzede eğitim serüvenimin güzel anılarından biriydi. Aslında bu serüven çocukluğumda başladı. Büyüdüğüm çevrede "müze" kavramının pek bir anlamı yoktu. Annem ve Babam ise farklılardı ve bu farklarını "müze" konusunda da ortaya koyuyorlardı. Müze farkındalığı olmayan bir çevrede büyürken annemle Ankara'nın belli başlı birçok müzesini gezmiştik bile.

İstanbul'a ilk gidişimde de Topkapı Sarayı Müzesi ve Yerebatan sarnıcı aklımda kalan ve çocuk yüreğimi yerinden çıkaracak kadar heyecanlandıran gezilerdi. Topkapı'da dolaşırken kendi kendime zamanda yolculuk yapıp o yıllardaymışım gibi hissetmeye çalıştığımı hatırlıyorum. Elbette her anı güzel olmuyor. Hatırlamayı hiç istemediğim ama unuttuğum Anıtkabir gezisinden söz etmeden geçemeyeceğim. İlkokuldaydım, sanırım Kasım ayındaydık ve Anıtkabir'e gitmiştik. Hava yağmurluydu. Öğretmenimiz bizi sıra yapmıştı. Büyük bir alan olduğu için kaybolmamızdan korkuyordu ve bu endişesini bize de yansıtıyordu. "Sakin sıradan çıkmayın, sakın yanımdan ayrılmayın" gibi cümleleri kaç kez söyledi bilmiyorum. Hatırladığım kısmı benim de kaybolmaktan korkmaya başladığımdı. Bir de o kartpostal! Oradan anı olması için almıştım. Dışardaydık. Kartpostalım elimden düştü. Rüzgâr ve yağmur savurdu. Onu almak için kısa süreliğine sıradan ayrılp döndüm. Öğretmenimin çınlayan sesi hâlâ kulaklarımda. Kartpostalımın ıslanıp bozulduğuna mı üzülsem, işittiğim azara mı üzülsem bilemedim. Bu anıdaki ayrıntı ise, o gün Anıtkabir'e ilişkin aklımda kalanın ne bir eser ne bir mekân olması. Sadece ıslanıp bozulan bir kartpostal. Yine de güzel anım daha çoktu ve müzeleri sevmeme engel olamadı. Anıtkabir'i de daha sora annemle gidip doya doya, içime sindire sindire, Atatürk'ü gönlümce selamlayıp aslanlı yoldan gururla yürüye yürüye gezdim.

Çocukluğumdan itibaren yaşadığım müze gezisi deneyimleri Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nden çok değerli hocam İnci San'ın bir dersinde duyduklarım ile ilgili heyecanlanmama yetti. İnci San o derste günümüzde müzelerin eğitim ortamı olarak değerlendirilmesine ilişkin araştırmaların dünyada artmaya başladığından, ülkemizde de yapma-

yı istediklerinden, lisans üstü eğitim yaparsak araştırma konusu olarak ilgilenebileceğimizden söz etti. O gün benim müzede eğitim konusuyla ilgilenmeye başladığım gündür. Yüksek Lisans yapıp yapmamakta emin değildim, bu konuyu duyunca heyecanlandım ve kesin kararımı verdim. Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda yaptığım yüksek lisansımı "Arkeoloji Müzelerinin Eğitim Ortamı Olarak Etkinliğinin Artmasında Yaratıcı Drama'nın Yeri ve Önemi" konulu tez ile tamamladım. Danışmanlığımı Ankara Üniversitesi, Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi öğretim üyelerinden Hayat Erkanal yürüttü. O günlerde herkes danışmanlarının zaman ayıramamasından şikâyet ederken ben bu konuda çok şanslıyım. Hayat Erkanal "her pazartesi öğlene kadar zamanım senindir. Geldin geldin, gelmezsen sonraki günlerde seninle hiç ilgilenmem" dedi. Her pazartesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesindeydim. Ayrıca götürdüğüm notları hemen orada okuyordu. Hızlı ve verimli ilerledik. Şanslı olduğum tek konu danışmanım değildi. Tezimin ölçme-değerlendirme süreçleri ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyelerinden Nükhet Çıkrıkçı adım adım ve sabırla destek verdi. Adını anmadan geçemeyeceğim başka bir isim, Türkiye'de müzecilik alanında ilk çalışmaları yapan Tomur Atagök. Onunla görüşmeye İstanbul'a gittim. Beni oldukça sıcak karşıladı. Bu alana duyduğu heyecanını, yeni araştırmacıların olmasına duyduğu sevincini ve elbette birçok kaynağını paylaştı. Sunumumda da jüri üyelerim İnci San ve Bekir Onur'du. Sunum yaparken nasıl heyecanlandığımı hiç unutamıyorum. Alanlarında hem ulusal hem uluslararası düzeyde kendini kanıtlamış, çalışmalarıyla örnek olmuş, danışman ve jüri üyelerinden oluşan üç profesörün karşısındaydım. Gurur verici olan ise üçünün de onay vermiş olmasıydı. Çalışma hayatına girdiğimde de onların bu güvenine layık olabilmek için çabaladım.

1992 yılında başlayan çalışma hayatımda özel sektörde görevler aldım. Öğretmen ya da yönetici olduğum her kurumda kolay olmamakla birlikte müzede drama çalışmaları yapmanın ve bunu gerektiğince uygulamanın bir yolunu buldum. Sınıflarımı müzeye tek tek götürebilmek için okul müdürleriyle uzun konuşmalar yapmam gerekti. Ayrıca hem tek tek götürme hem de orada sıra yapmadan dolaştırmama, müze gibi 'kutsal' bir yerde oyunlar oynayıp canlandırmalar yapmama şaşırınlara, bıkip usanmadan bunun nedenlerini anlattım. Yolumun düştüğü hemen her okulda bu konuda çabalarım oldu. Müzeden ve müze eğitiminin öneminden ne kadar söz ettiysem çalıştığım okulların birinde öğrenciler için "Müze Kolu", bir diğerinde öğretmenler için "Müze Eğitimi Komisyonu" kuruldu.

Bunca yıldır yaptığım müze gezilerinde yöntem olarak elbette yaratıcı dramadan yararlandım. Herhangi bir nedenle yaratıcı drama uygulamaları yapamadığımda da en az bir oyun ya da bir etkinlik ile müzede geçirilen süreye bir parça olsun hareket kattım.

Bugün kendi kendime yaptıklarımın tek başına yetersizliğinin farkındayım. Bu yüzden çalışmalarımı daha çok kişiye ulaştırmak, yolumun düştüğü okullar dışındaki öğretmenlerle de paylaşmak için elinizdeki kitabı hazırlamaya karar verdim. Çünkü müzede eğitim alanını önemsiyorum. Gelişip yaygınlaşmasını, uygulamaların daha çok çocuğa ulaşmasını istiyorum. Bu ise ilgili çalışmaların artmasıyla olacaktır. Biliyorum ki paylaşılan çoğalır. Kitap için çalışmaya başladığımda etkinlik raporlarımı yeniden tek tek gözden geçirdim. İçlerinden uygulaması verimli olanları seçtim. Ayrıca müze pedagojisi alanında Türkiye'nin ilk uygulamalı çalışması olduğu için tezimdeki müzede drama programını da ekledim. Seçtiğim uygulama programlarının yeterli olmayacağını düşündüm. Yeni programlar hazırlayabilirdim. Ancak uygulanmamış, dolayısıyla kendini kanıtlamamış programlar yazmak doğru gelmedi. Bu nedenle program yazmak yerine etkinliklerden söz etmenin uygun olacağına karar verdim. Müzede eğitim yaparken yararlanılabilecek etkinlikleri de yazmaya başladım. Hangi çalışmalar alacağıma ve etkinlik önerilerine karar verdikten sonra bunları dayandırdığım kuramsal bilgileri gözden geçirdim. Önce elimdeki kaynakları yeniden okudum. Onları okurken yenileri eklenmeye başladı. Hepsinden anlatmayı düşündüklerimle ilgili olanları derledim. En sonunda da tüm çalışmaları bir araya getirip kitabı oluşturmaya başladım.

Kitabın ilk bölümünde müzede eğitim çalışmalarının alt yapısını oluşturan ve uzman görüşlerine dayanan bilgilere yer verdim. İkinci bölümde uygulanmış müzede drama çalışmalarını aktardım. Üçüncü bölümde ise müzelerde uygulanabilecek etkinlik önerilerini sundum. Bu etkinliklerden kiminle, nerede uygulanacağına göre doğrudan ya da uyarlayarak yararlanıp programlar oluşturulabilir.

Çocukluğumdan bugüne müzede eğitim alanındaki sürecimle ilgili herkese; çok değerli hocam ve idolüm Prof. Dr. İnci San başta olmak üzere yukarıda adı geçen tüm hocalarıma, kitabın taslak metnini okuyarak önerileriyle değer katan Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan ve müze eğitimi uzmanı Serap Kurt'a, bu yolda birlikte yürüdüğüm meslektaşlarıma, gözlerindeki ışıltı ve meraklı bakışlarıyla içimi ısıtan öğrencilerime ve yoluma taş koyanlara bile teşekkür ederim. Kimi yönlendirerek, kimi yanımda olarak güç verdiği; kimi engelleyerek alana sıkı sıkı sarılmamın nedenlerini unutturmadığı için... Ayrıca içinde buldukları çevreden farklı oldukları için anne ve babama, bu yolu yürürken zaman zaman aksattığım "eş" ve "anne" rolleminin eksikliğini hissettirmeyen eşim ve çocuklarıma çok teşekkür ederim.

Eğitim ortamı olarak müzelerden daha çok yararlanılması; müze ziyaretinin toplumsal bir alışkanlığa dönüşmesi için merakla okunması, keyifle uygulanması dileğiyle...

Aynur Eğitimci

İÇİNDEKİLER

Önsöz	VII
Giriş	1
1. BÖLÜM:	
MÜZE VE EĞİTİM	5
Müzedede Eğitim.....	5
Müzedede Eğitimin Aşamaları	13
Müzedede Eğitim Programı Hazırlamak	15
Müzedede Drama	18
2. BÖLÜM:	
UYGULAMA ÖRNEKLERİ	23
Yetişkinlerle Yapılan Çalışmalar.....	24
Müzedede Hareket Var!.....	24
Öğretmenler Sergide	30
Kadın Müzesi / Kadın Eli Değen Müze	38
Anne-Çocuk Müzedede	47
Merinosta Saklı Hayatlar.....	53
Anadolu'da Üreten Kadın.....	58
Okul Öncesi Öğrencileriyle Yapılan Çalışmalar	62
Gezegenlerin Masalı.....	62
İpten Neler Olur?	67
Temel Geometrik Şekiller	69
Bursa'nın Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekleri.....	73
Diğer Çalışmalar	85
Anadolu Medeniyetleri Müzesi.....	85
"Rama Lezzetin Öyküsü" Sergisi	90

3. BÖLÜM:

ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	93
Başlarken.....	93
Okurken.....	94
Uygularken.....	96
Öncesinde / Müzeden Önce Aşamasında	
Yararlanılabilecek Etkinlikler	96
Sohbet	97
Kukla ile Sohbet	97
Ben Müzesi.....	98
Sen Müzesi	98
Biz Müzesi.....	99
İpucu Çalışması	99
Bilmece	100
Yap-Boz.....	100
Öykü/Masal Okuma.....	101
Öykü/Masal Canlandırma	101
Öykü/Masal Tamamlama-1	102
Öykü/Masal Tamamlama-2	103
Öykü/Masal Tamamlama-3	103
Yaratıcı Yazma	103
Mektup Yazma	103
Resim Çizme	104
Cümle Tamamlama.....	105
Çağrışımdan Sessiz Filme.....	106
Görselden Sessiz Filme	107

Sınırlı Konuşma	107
Bedenle Anlatım	108
Meyve Sepeti Gibi	108
Rol Oynama	109
Doğaçlama.....	110
O Sırada / Müzede Aşamasında	
Yararlanılabilecek Etkinlikler	111
Bahçeden Müzeye.....	112
Ara-Bul	112
Ne Nerede	112
Heykel / Beden Fotoğrafi	113
Konuşan Sergi.....	114
Köşeden Köşeye.....	115
Kroki.....	115
Güven Yürüyüşü.....	116
Bakma Anlat	116
Bütün Gördüklerim.....	117
Sessiz Film Gibi	117
Hazine Haritası.....	118
Yol Gösterici.....	118
İsimsiz Anlat.....	118
Müze Defteri.....	119
Rol Oynama	119
Doğaçlama.....	119
Sonrasında / Müzeden Sonra Aşamasında	
Yararlanılabilecek Etkinlikler	120

A'dan Z'ye Sözcükler	120
Okları Takip Et	121
Ben Kimim /Neyim?	121
Nesi Var?	122
Nereden Nereye.....	123
Bilgi Kartları.....	123
Bilgi Yarışması.....	124
Taklit Müze	124
Üç Boyutlu Çalışmalar.....	124
Beden Afişi	125
Gazete Çıkarma.....	125
Yaratıcı Yazma	125
Son Söz	127
Kaynaklar	129